

Miljödepartementet
103 33 Stockholm

Diarienummer
Utr 2011/47
M2011/2439/Ke

Datum
2011-10-28

Yttrande över rapporten Nedskräpande och uttjänta fritidsbåtar

Trafikanalys har anmodats yttra sig över Naturvårdsverkets rapport "Nedskräpande och uttjänta fritidsbåtar". Trafikanalys kan konstatera att fritidsbåttrafik har en koppling till tillgänglighetsfrågor och därmed transportpolitikens funktionsmål. Genom transportpolitikens hänsynsmål finns en direkt koppling till miljöpolitikens mål som i detta fall berör miljömål 10: Hav i balans samt levande kust och skärgård samt även miljömål 4; Giffri miljö och 15; God bebyggd miljö och därmed till det problem som övergivna, uttjänta fritidsbåtar innebär.

Antalet uttjänta fritidsbåtar förväntas att öka under de kommande åren. Regeringen har därför gett Naturvårdsverket i uppdrag att föreslå ett system som ska förhindra uppkomsten av nedskräpande vrak, gör det möjligt att spåra ägare, skapar förutsättningar för att forsla bort och skrota övergivna nedskräpande båtar samt utforma en premie (pant) för ägare som lämnar in sin båt till återvinning. Naturvårdsverket har också haft i uppdrag att utreda hur ett producentansvar för fritidsbåtar kan införas på EU-nivå.

Naturvårdsverkets definition av fritidsbåtar följer fritidsbåtsdirektivet och omfattar båtar avsedda för sport- och fritidsbåtsändamål med en skrovlängd på 2,5 till 24 meter, undantaget kanoter, kajaker, vattenskotrar m.fl. Trafikanalys kan konstatera att denna definition i mycket stor utsträckning täcker in de fritidsbåtar som används för transportändamål.

Trafikanalys ser positivt på Naturvårdsverkets förslag. Naturvårdsverket visar på fördelar med införande av ett fritidsbåtregister för att kunna inrätta ett producentansvar och för att enklare kunna hantera en återvinningspremie. Trafikanalys konstaterar att ett återinförande av ett statligt fritidsbåtregister enligt vad regeringen uttryckt i budgetpropositionen för 2012 inte är aktuellt för närvarande. Möjligheten till ett producentansvar och en återvinningspremie utan ett register behöver därför sannolikt utredas vidare.

Trafikanalys vill framhålla att det är viktigt med starka incitament för båtägare att lämna uttjänta båtar till återvinning och att systemet därför bör innehålla en tillräckligt hög återvinningspremie. En återvinningspremie kan också skynda på förnyelsen av fritidsbåtflottan och därigenom snabbare minska fritidsbåtarnas genomsnittliga utsläpp. Samtidigt behöver en premie finansieras inom ramen för systemet. Det handlar om en avvägning mellan styrningsincitament för återvinning och "läckage" i systemet, där högre finansierande avgifter ökar risken att systemet kringgås exempelvis genom gränshandel och privatimport.

Trafikanalys vill även framhålla vikten av att systemet ger incitament för producenterna att tillverka båtar som på sikt blir allt enklare att demontera och materialåtervinna. Detta är särskilt viktigt mot bakgrund av att båtåtervinningen, till skillnad från bilåtervinningen, i dagsläget främst innebär omkostnader. Ett system begränsat till Sverige har endast liten påverkan på design och produktion av fritidsbåtar, vilket talar för att styrningen behöver införas på europeisk nivå.

Trafikanalys anser att en möjlighet för kommunerna att omhänderta övergivna båtar och vrak skulle förenkla och tydliggöra hanteringen. En återvinningspremie skulle också kunna minska kommunernas kostnader för detta.

I detta ärende har generaldirektör Brita Saxton varit beslutande och Titti de Verdier har varit föredragande. Björn Olsson har också deltagit i ärendets beredning.

Brita Saxton
Generaldirektör